

ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО. КОГНІТИВНА ЛІНГВІСТИКА

УДК 811.162.1=161.2'373

DOI: 10.31651/2226-4388-2025-39-97-103

ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКІ ХИБНІ ДРУЗІ ПЕРЕКЛАДАЧА В БІЗНЕС-ЛЕКСИЦІ

*Т. В. Юрчишин, кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій,
Західноукраїнський національний університет
(Тернопіль, Україна)*

e-mail: tetianayurchyshyn@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3299-0486>

Scopus Author ID: 57289580000

Статтю присвячено комплексному аналізу польсько-українських хибних друзів перекладача в межах сучасної бізнес- та економічної лексики. Актуальність дослідження зумовлена активним розвитком польсько-українських економічних відносин, зростанням обсягу ділової документації та потребою в точному перекладі фахових текстів, де навіть незначні лексичні помилки можуть призводити до серйозних комунікативних, юридичних або фінансових наслідків. Увагу зосереджено на лексемах, які в польській та українській мовах є формально подібними, проте відрізняються за значенням, сферою вживання або стилістичними й конотативними характеристиками.

У статті уточнено поняття «хибні друзі перекладача» в контексті близькоспоріднених мов та розглянуто основні класифікації цього явища, зокрема поділ на абсолютні і відносні, а також етимологічні та випадкові. Проаналізовано лінгвістичні, когнітивно-психолінгвістичні та соціолінгвістичні чинники їх виникнення, серед яких фонетико-графічна подібність, семантична дивергенція, морфологічні особливості, полісемія та вплив мов-посередників. На матеріалі польсько-українських бізнес-текстів і термінології наведено типові приклади перекладацьких помилок. У межах наукової розвідки застосовано аналіз і синтез наукових джерел, зіставно-типологічний метод для порівняння лексем, структурно-семантичний аналіз для визначення відмінностей у значеннях, а також контекстуальний метод.

Окрему увагу приділено ролі контекстуального аналізу, верифікації термінів і використанню спеціалізованих лексикографічних та корпусних ресурсів у перекладацькій практиці. Зроблено висновок, що подолання проблеми хибних друзів перекладача в бізнес-дискурсі потребує інтегрованого підходу, який поєднує лінгвістичну компетентність, критичне мислення та свідому роботу з фаховою термінологією.

Ключові слова: хибні друзі перекладача, польсько-український переклад, бізнес-лексика, економічна термінологія, міжмовна інтерференція, перекладознавство, контекстуальний аналіз, фахова комунікація.

Актуальність дослідження. Сьогодні міжнародні економічні зв'язки розвиваються дуже стрімко, а це призводить до постійного зростання кількості ділових контактів між різними країнами. Особливо тісними є відносини між Україною та Польщею, тому переклад економічної та бізнес-лексики має велике практичне значення. Через спорідненість української і польської мов часто трапляються слова, які формально подібні або звучать тотожно, але мають відмінні значення. Такі слова називають «хибними друзями

перекладача». Помилки під час перекладу таких лексем можуть суттєво вплинути на розуміння змісту документів, ділових листів чи фінансових звітів. Саме тому вивчення цього явища є важливим і своєчасним, особливо у сфері економіки та бізнесу, де точність перекладу має вирішальне значення.

В умовах міжкультурної комунікації особливої уваги потребує проблема «хибних друзів перекладача» – лексичних одиниць, подібних за формою в польській та українській мовах, але різних за значенням або сферою вживання. Попри наявні дослідження міжмовної інтерференції, польсько-українські хибні друзі перекладача в бізнес-лексичі залишаються недостатньо систематизованими. Це зумовлює необхідність їх комплексного аналізу, що має теоретичну і практичну цінність для перекладознавства та підготовки фахівців із бізнес-комунікації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. «Хибні друзі перекладача» в польсько-українському мовному просторі становлять системну перекладацьку проблему. Її подолання вимагає не лише знання мови, а й уміння аналізувати контекст, зіставляти значення та перевіряти дані в надійних джерелах. Важливий внесок у дослідження цього явища зробили як закордонні, так й українські дослідники. Зокрема, О. Чередниченко [7] та А. Пелех [6] аналізують когнітивні аспекти міжмовної інтерференції в перекладі, натомість І. Корунець наголошує на необхідності аналізувати контекст, зіставляти значення та перевіряти дані в надійних джерелах [4]. М. Гарбовський ґрунтовно досліджує причини міжмовної інтерференції, зокрема фонетико-графічну подібність [1]. Польський науковець К. Шіверт акцентує на ролі соціологічних чинників у появі та функціонуванні хибних друзів перекладача [13].

Мета дослідження полягає у виявленні, систематизації та аналізі польсько-українських хибних друзів перекладача в бізнес-лексичі, а також у з'ясуванні їхніх семантичних особливостей і перекладацьких труднощів із метою запобігання помилкам у фаховій діловій комунікації.

Для досягнення окресленої мети необхідно виконати такі **завдання**: з'ясувати сутність поняття «хибні друзі перекладача» в сучасній лінгвістиці; розглянути причини виникнення таких лексем у польській та українській мовах; дібрати й описати приклади хибних друзів перекладача в економічній лексичі; проаналізувати найпоширеніші перекладацькі помилки; надати рекомендації щодо точного відтворення таких лексем у перекладі.

Методи дослідження. У межах наукової розвідки застосовано аналіз і синтез наукових джерел, зіставно-типологічний метод для порівняння лексем, структурно-семантичний аналіз для визначення відмінностей у значеннях, а також контекстуальний метод.

Результати дослідження та їх обговорення. У ході дослідження виявлено, що польсько-українські хибні друзі перекладача в бізнес- та економічній лексичі мають системний характер і зумовлені поєднанням лінгвістичних, когнітивно-психолінгвістичних і соціолінгвістичних чинників. Аналіз фактичного матеріалу засвідчив, що найбільші перекладацькі труднощі виникають унаслідок формальної подібності лексем, семантичної дивергенції та ігнорування контексту, що підтверджує необхідність інтегрованого підходу до перекладу фахових текстів.

У перекладознавстві поняття «хибні друзі перекладача» (англ. false friends) означає слова з різних мов, які мають подібну або навіть однакову форму – звукову чи графічну, – але відрізняються за змістом. Як зазначає О. Чередниченко, «хибні друзі перекладача» є результатом розходження семантичного розвитку формально подібних слів у двох мовах, тому їх розуміння потребує не лише лінгвістичної, а й когнітивної інтерпретації [4, с. 41].

У польсько-українській мовній парі цей феномен особливо помітний, адже обидві мови належать до однієї слов'янської групи та мають багато спільних рис. Часті контакти між носіями мов – у навчанні, роботі, бізнесі чи в культурному обміні – створюють ситуації, де такі «схожі» слова можуть увести в оману.

Польські підручники з навчання українців прямо вказують, що ці лексеми викликають типові помилки, і радять перекладачам працювати з контекстом, користуватися попереджувальними списками та застосовувати зіставний аналіз [11, с. 88–91].

Найчастіше «хибних друзів» поділяють за значенням на дві групи:

- 1) абсолютні (повні) – значення не мають нічого спільного;
- 2) відносні (часткові) – одне зі значень збігається, а інші суттєво відрізняються [5, с. 57].

Наприклад, польське *aktualny* означає «чинний, дійсний», тоді як українське актуальний – «важливий, сучасний». У *Wielki słownik języka polskiego PAN* зазначено, що *aktualny* – це те, «що діє зараз» (*to, co obowiązuje teraz / jest w chwili mówienia*) [16]. Тобто йдеться про офіційне значення, яке не збігається з українським розумінням «актуальний» як «злободенний» чи «нагальний».

Відповідно до етимологічного підходу вирізняють два типи «хибних друзів перекладача»: етимологічні (споріднені), які мають спільне походження, але з часом набули інших значень, і випадкові (неспоріднені), що подібні лише зовнішньо, без спільного кореня [8, с. 63–65]. У близькоспоріднених мовах, таких як польська та українська, найчастіше трапляються саме етимологічні «фальшиві друзі». Особливої уваги такі лексеми потребують у сфері економічної комунікації. Наприклад, слово *ekonomia* в польській мові означає «економіка» (як наука). В українській мові слово *економія* зазвичай уживане в значенні «бережливість, ощадність при витрачанні чого-небудь» або ж «поміщицьке господарство капіталістичного типу». Лише в словосполученні «політична економія» цей іменник трактують як «науку, що вивчає закони суспільного виробництва і розподілу матеріальних благ на різних ступенях розвитку людського суспільства» [15].

Інший приклад – слово *premia*: у польській мові – це «грошова винагорода, бонус», тоді як українське *премія* може означати й «винагороду за здобутки», «грошову винагороду за перевиконання виробничих норм, зниження собівартості продукції як додаток до заробітної плати», «страховий внесок», а також «різницю між біржовою і номінальною вартістю цінного паперу». Якщо перекладач не перевіряє контекст, зміст документа може бути спотворений [16].

Психолінгвістичні дослідження зсвідчують, що знайомі форми слів автоматично активують значення з рідної мови, через що перекладач може припуститися помилки. Саме тому під час перекладу необхідно свідомо вповільнювати процес і перевіряти значення за словниками [6, с. 78].

Отже, «хибні друзі перекладача» в польсько-українському мовному просторі становлять системну перекладацьку проблему. Її подолання вимагає не лише знання мови, а й уміння аналізувати контекст, зіставляти значення та перевіряти дані в надійних джерелах [4, с. 113].

Лінгвістичні чинники формування «хибних друзів перекладача» охоплюють широкий спектр явищ, пов'язаних із розвитком мови, її фонетичною, морфологічною та семантичною еволюцією. Фонетико-графічна подібність є першою і, на думку дослідників, найочевиднішою причиною міжмовної інтерференції. Як зауважує М. Гарбовський, звукова й орфографічна схожість стимулює помилкову асоціацію між двома одиницями, навіть коли вони мають різні етимологічні витоки [1, с. 112]. Наприклад, польське слово *mandat karny / administracyjny* («штраф») в українській мові має подібне звучання, але використовується в зовсім іншому значенні: «мандат» – це передусім «документ про повноваження». На думку І. Корунця, подібність структур споріднених мов часто створює ілюзію семантичної еквівалентності, що провокує помилки інтерференції [3, с. 102]. Отже, у перекладі бізнес-документів неврахування контексту може призвести до помилкового тлумачення навіть за зовнішньої тотожності.

Іншою важливою лінгвістичною причиною є семантична дивергенція – процес, коли спільнокореневі слова розвивають нові незалежні значення. У межах економічної термінології ця тенденція представлена особливо виразно. Наприклад, польське *kontrola* означає «перевірку» або «нагляд», тоді як українське «контроль» має переважно значення «управління» або «влада над процесом». Семантичне розходження є закономірним етапом еволюції споріднених мов, коли одна з них запозичує слово й адаптує його відповідно до

власної мовної системи [12, с. 88]. Отож «хибні друзі перекладача» не лише свідчать про еволюцію мови, а й демонструють різні шляхи її концептуального розвитку.

Морфологічні відмінності між мовами також сприяють виникненню «хибних друзів перекладача». Наприклад, у польській мові поширені дієслівні іменники на *-cja* (*produkcja, organizacja, promocja*), тоді як в українській ці слова часто мають відмінне стилістичне забарвлення. Польське *promocja* у бізнес-контексті означає «знижку» або «рекламну акцію», у той час як українське *промоція* сприймається як запозичення зі значенням «підтримка» чи «просування». Отже, морфологічна подібність не гарантує однаковості лексичного змісту – навпаки, вона маскує відмінність семантичних відтінків [10, с. 56].

Когнітивно-психолінгвістичні чинники посідають окреме місце серед причин виникнення «хибних друзів перекладача». Як зазначає А. Пелех, перекладач сприймає подібні слова через призму власного мовного досвіду, тому несвідомо активує в мозку структуру, пов'язану з рідною мовою [6, с. 74]. Це явище пояснює, чому навіть досвідчені перекладачі можуть припускатися помилок під час роботи з частотними економічними лексемами, такими як *firma* («підприємство», «компанія») – в українській мові «фірма» має те саме базове значення, проте в польській може вживатися також як юридичний термін для «реєстраційної назви суб'єкта господарювання», тобто не завжди *firma X* означає «компанію X»; іноді це лише її торговельна назва, що юридично відрізняється від підприємства.

Ще одним чинником, який зумовлює появу «хибних друзів перекладача», є запозичення через третю мову-посередника (найчастіше англійську). У сучасному економічному дискурсі багато термінів мають спільне англійське походження, але набули різних значень у польській та українській мовах. Наприклад, слово *marketing* у польській мові має розширене значення і може позначати не лише комерційну діяльність, а й аналітичні дослідження ринку. В українській мові слово «маркетинг» у більшості випадків трактують як практичну діяльність зі збуту товарів. Такі розбіжності призводять до семантичних зсувів, що ускладнюють точність перекладу [12, с. 132].

Також помітним є вплив соціолінгвістичних чинників. Польська мова, тісно інтегрована в європейський економічний простір, активно адаптує англізми, тоді як українська, попри значну кількість запозичень, зберігає тенденцію до калькування. Саме тому, наприклад, польське *audyt* («аудит») функціонує як повноцінний термін, тоді як українське «аудит» іноді сприймається як запозичене слово без усталеного деривативного поля. Цей дисбаланс у процесі запозичень створює додаткові труднощі для перекладачів у сфері фінансів і бухгалтерії [13, с. 59].

Значну роль у виникненні «хибних друзів перекладача» відіграє також внутрішньомовна полісемія. В обох мовах окремі економічні терміни мають кілька значень, але їхнє домінування відрізняється. Наприклад, польське *kapitał* може означати як «капітал» у фінансовому розумінні, так і «ресурси» або навіть «цінність людських знань» (*kapitał ludzki*). В українській мові домінує фінансове значення, тому в текстах ЄС або в польських аналітичних звітах словосполучення *kapitał społeczny* перекладають не буквально, а як «соціальний потенціал». Отже, у перекладі таких одиниць необхідно враховувати семантичні зсуви, спричинені розвитком вторинних значень.

Усі наведені приклади доводять, що лінгвістичні причини виникнення хибних друзів перекладача в економічній лексиці мають комплексний характер. Вони поєднують історичні, фонетичні, морфологічні, семантичні й когнітивні чинники, які взаємодіють у межах процесу міжмовної інтерференції.

Перекладачі з польської на українську мову й навпаки найчастіше помиляються, коли замість справжнього змісту підставляють слово, яке просто схоже. Наприклад, польське *nakłady* – це витрати чи інвестиції, а українське «наклади» – це тираж. Через такі заміни бухгалтерські чи аналітичні тексти втрачають сенс. І. Корунець справедливо зауважує: у перекладі економічних текстів важливіше розуміти систему понять і концептів, які стоять за термінами, а не просто знати слова [2, с. 143].

Часто трапляються і стилістичні або конотативні помилки. Польське *zysk* – це нейтрально «прибуток», а українське «зиск» – уже розмовне або навіть зі знаком «нечесна вигода». В офіційних звітах така підміна знижує рівень тексту.

Якщо коротко підсумувати, то більшість помилок у польсько-українських економічних текстах виникає не через слабе знання мови. Зазвичай проблема полягає в тому, що перекладач надто довіряє подібним словам або не приділяє уваги контексту. Щоб уникати таких помилок, треба бути уважним до мови, дисципліновано працювати з термінами й мислити критично. Використання професійних джерел і хороші знання семантичних нюансів обох мов – це те, що формує справжню перекладацьку майстерність.

Контекстуальний аналіз є одним із найкращих способів уникнення помилок у перекладі. Перекладач повинен розглядати лексему в контексті речення, абзацу, а також далі в контексті тексту, а не як ізольований елемент. Чутливість до дискурсу відіграє тут значну роль – розуміння, яку саме роль виконує слово залежно від жанру, аудиторії та комунікативної мети.

Другим важливим прийомом є постійна верифікація перекладу. Зазвичай досвідчений перекладач консультує свої рішення з достовірними джерелами: глосаріями економічних мовних пар, глосаріями ЄС (чи то IATE, чи EuroVoc) та спеціалізованими корпусами перекладів. Ці ресурси гарантують не лише правильність перекладів, але також дають змогу дізнатися, яке поєднання слів використовують у певному контексті.

Функціональна та стилістична узгодженість – ще один важливий аспект для підвищення якості перекладу. Економічні документи значно стандартизовані, і це потрібно враховувати в цільовій мові.

Особливо важлива в економічному перекладі семантична свідомість, тобто розуміння структури та багатозначності лексем. Як зауважує Л. Венуті, переклад – це не механічне відтворення, а процес «герменевтичного узгодження сенсів» (*hermeneutic negotiation*) між двома мовними системами [14, с. 84]. Перекладач має чітко бачити, коли слово стає омонімом, паронімом чи має кілька значень, і вже від цього обирати правильний підхід. Наприклад, польське слово *kredyt* – воно і «позика», і «довіра», а вирішує все контекст.

Л. Венуті наголошує, що перекладач повинен усвідомлювати власні інтерпретаційні упередження та активно контролювати процес смислового вибору [14, с. 114]. Такий усвідомлений підхід до значення слів рятує від помилкових асоціацій – особливо якщо термін належить одразу до кількох галузей, наприклад до фінансів і права.

Висновки і перспективи. Отже, усунення помилок «хибних друзів перекладача» в економічних текстах потребує інтегрованого підходу. Тут головне – уважно дивитися на контекст, перевіряти правильність термінів, враховувати стиль, а ще – редагувати текст. Професійний перекладач уміє не зважати на зовнішню схожість слів і точно передавати зміст у новій мові. У такий спосіб не лише можна забезпечити точність, але й підвищити рівень перекладу, і люди з різних країн отримують змогу «почути» одне одного в бізнес-середовищі.

Перспективи подальших досліджень убачаємо в розширенні корпусу польсько-українських бізнес- та економічних текстів із метою кількісного аналізу частотності вживання хибних друзів перекладача та типових перекладацьких помилок. Доцільним є створення тематично структурованих глосаріїв польсько-українських хибних друзів перекладача для окремих підгалузей економіки (фінанси, бухгалтерія, маркетинг, право ЄС), а також дослідження ефективності їх використання в професійній перекладацькій практиці та навчальному процесі. Перспективним напрямом є залучення корпусних і когнітивних методів аналізу для вивчення механізмів міжмовної інтерференції, а також аналіз функціонування хибних друзів перекладача в умовах цифровізації перекладу та використання автоматизованих перекладацьких інструментів.

Список використаної літератури

1. Гарбовський М. Теорія перекладу. Київ : ВЦ «Академія», 2011. 432 с.
2. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства. Київ : Либідь, 2008. 239 с.

3. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов. Київ : Вища школа, 2020. 284 с.
4. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу. Вінниця : Нова книга, 2003. 448 с.
5. Мельничук О. С. Словник іншомовних слів. Київ : Наукова думка, 2005. 784 с.
6. Пелех А. Когнітивні аспекти міжмовної інтерференції у перекладі. *Вісник ЛНУ*. 2020. С. 70–78.
7. Череди́нченко О. Український переклад: з минулого у сьогодення. *Літературна мова у просторі національної культури*. Київ, 2004. С. 88–97.
8. Czesak A. Fałszywi przyjaciele tłumacza w języku polskim i ukraińskim. Kraków: Wydawnictwo UJ, 2017. 215 s.
9. Gajda S. Językoznawstwo konfrontatywne i problemy przekładu. Warszawa : PWN, 2017. 278 s.
10. Grabowski Ł. Analiza kontekstowa fałszywych przyjaciół tłumacza w języku polskim. Opole : Uniwersytet Opolski, 2019. 180 s.
11. Grabowski Ł. False Friends in Polish–Ukrainian Translation: Cognitive and Pragmatic Aspects. Katowice : Uniwersytet Śląski, 2019. 122 p.
12. Maćkiewicz J. Semantyka i pragmatyka języka ekonomii. Gdańsk : Wydawnictwo UG, 2017. 240 s.
13. Siewert K. Fałszywi przyjaciele w przekładzie polskiej i niemieckiej terminologii prawnej i prawniczej. *Comparative Legilinguistics*. 2012. № 9. URL : https://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.ojs-doi-10_14746_cl_2012_09_04.
14. Venuti L. The Translator’s Invisibility. London : Routledge, 2017. 350 p. URL : <https://files.blogs.baruch.cuny.edu/wp-content/blogs.dir/3506/files/2014/09/Venuti-on-Translation.pdf>.
15. Słownik języka polskiego / SJP PWN. URL : <https://sjp.pwn.pl>.
16. Wielki słownik języka polskiego / WSJP PAN. URL : <https://wsjp.pl>.

References

1. Harbovskiy, M. (2011). Teoriia perekladu [Theory of Translation]. Kyiv: VC “Akademiia”, 432 (in Ukr.).
2. Korunets, I. V. (2008). Vstup do perekladovnavstva [Introduction to Translation Studies]. Kyiv: Lybid, 239 (in Ukr.).
3. Korunets, I. V. (2020). Porivniaľna typolohiia anhliiskoi ta ukraińskoi mov [Comparative Typology of English and Ukrainian Languages]. Kyiv: Vyshcha shkola, 284 (in Ukr.).
4. Korunets, I. V. (2003). Teoriia i praktyka perekladu [Theory and Practice of Translation]. Vinnytsia: Nova knyha, 448 (in Ukr.).
5. Melnychuk, O. S. (2005). Slovnyk inshomovnykh sliv [Dictionary of Foreign Words]. Kyiv: Naukova dumka, 784 (in Ukr.).
6. Pelekh, A. (2020). Kohnityvni aspekty mizhmovnoi interferentsii u perekladi [Cognitive Aspects of Interlingual Interference in Translation]. In: *Visnyk LNU [Bulletin of LNU]*, 70–78 (in Ukr.).
7. Cherednychenko, O. (2004). Ukrainyskyi pereklad: z mynuloho u siohodennia. Literaturna mova u prostori natsionalnoi kultury [Ukrainian Translation: From the Past to the Present. Literary Language in the Space of National Culture]. Kyiv, 88–97 (in Ukr.).
8. Czesak, A. (2017). Fałszywi przyjaciele tłumacza w języku polskim i ukraińskim [False Friends of the Translator in Polish and Ukrainian]. Kraków: Wydawnictwo UJ, 215 (in Pol.).
9. Gajda, S. (2017). Językoznawstwo konfrontatywne i problemy przekładu [Confrontative Linguistics and Translation Problems]. Warszawa: PWN, 278 (in Pol.).
10. Grabowski, Ł. (2019). Analiza kontekstowa fałszywych przyjaciół tłumacza w języku polskim [Contextual Analysis of False Friends of the Translator in Polish]. Opole: Uniwersytet Opolski, 180 (in Pol.).
11. Grabowski, Ł. (2019). False Friends in Polish–Ukrainian Translation: Cognitive and Pragmatic Aspects. Katowice,: Uniwersytet Śląski, 122 (in Pol.).
12. Maćkiewicz, J. (2017). Semantyka i pragmatyka języka ekonomii [Semantics and Pragmatics of the Language of Economics]. Gdańsk: Wydawnictwo UG, 240 (in Pol.).
13. Siewert, K. (2012). Fałszywi przyjaciele w przekładzie polskiej i niemieckiej terminologii prawnej i prawniczej [False Friends in Translation of Polish and German Legal Terminology]. In: *Comparative Legilinguistics*, (9). Available at: https://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.ojs-doi-10_14746_cl_2012_09_04 (in Pol.).
14. Venuti, L. (2017). The Translator’s Invisibility [The Translator’s Invisibility]. London: Routledge, 350. Available at: <https://files.blogs.baruch.cuny.edu/wp-content/blogs.dir/3506/files/2014/09/Venuti-on-Translation.pdf> (in Eng.).
15. Słownik języka polskiego [Dictionary of Polish Language] / SJP PWN. Available at: <https://sjp.pwn.pl> (in Pol.).
16. Wielki słownik języka polskiego [Great Dictionary of Polish Language] / WSJP PAN. Available at: <https://wsjp.pl> (in Pol.).

POLISH-UKRAINIAN FALSE FRIENDS OF THE TRANSLATOR IN BUSINESS LEXIS

*Tetyana Yurchyshyn, Candidate of Philological Sciences, Associate Professor
of the Department of Foreign Languages and Information and Communication Technologies West
Ukrainian National University (Ternopil, Ukraine)*

Abstract. Introduction. *The article is devoted to a comprehensive analysis of Polish-Ukrainian false friends of the translator within the framework of contemporary business and economic lexis. The relevance of the study is determined by the dynamic development of Polish-Ukrainian economic relations, the increasing volume of business documentation, and the growing demand for accurate translation of professional texts, where even minor lexical inaccuracies may lead to serious communicative, legal, or financial consequences. Particular attention is paid to lexemes that are formally similar in Polish and Ukrainian but differ in meaning, scope of use, or stylistic and connotative characteristics.*

The purpose of the study is to identify, systematize, and analyze Polish-Ukrainian false friends in business vocabulary, as well as to examine their semantic characteristics and translation difficulties in order to prevent errors in professional business communication.

The methods. The study employs analysis and synthesis of scholarly sources, the comparative-typological method for comparing lexical items, structural-semantic analysis to identify differences in meaning, as well as the contextual method.

Main results of the study. The article clarifies the concept of “false friends of the translator” in the context of closely related languages and examines the main classifications of this phenomenon, including the distinction between absolute and relative false friends, as well as etymological and accidental ones. Linguistic, cognitive-psycholinguistic, and sociolinguistic factors contributing to their emergence are analyzed, such as phonetic and graphic similarity, semantic divergence, morphological features, polysemy, and the influence of intermediary languages. Based on Polish-Ukrainian business texts and terminology, the study presents typical examples of translation errors, particularly in the use of lexemes such as *aktualny / актуальний*, *faktura / фактура*, *premia / премія*, *nakłady / наклади*, *kontrola / контроль*, and others.

Special attention is given to the role of contextual analysis, terminology verification, and the use of specialized lexicographic and corpus resources in translation practice. The article concludes that overcoming the problem of false friends in business discourse requires an integrated approach combining linguistic competence, critical thinking, and systematic, conscious handling of professional terminology.

Originality. The originality of this study lies in a systematic analysis of Polish-Ukrainian false friends within the domain of business lexis, with a focus on their semantic divergences and translation difficulties. The research offers a structured classification of problematic lexical units and highlights their impact on professional business communication, contributing to the improvement of translation accuracy in the Polish–Ukrainian language pair.

Conclusions and specific suggestions of the author. The elimination of errors caused by “false friends of the translator” in economic texts requires an integrated approach. Prospects for further research include expanding the corpus of Polish-Ukrainian business and economic texts in order to conduct a quantitative analysis of the frequency of false friends and typical translation errors. It is also advisable to develop thematically structured glossaries of Polish-Ukrainian false friends for specific subfields of economics (finance, accounting, marketing, EU law) and to investigate the effectiveness of their use in professional translation practice and in the educational process.

Keywords: false friends of the translator, Polish-Ukrainian translation, business lexis, economic terminology, interlingual interference, translation studies, contextual analysis, professional communication.

Надійшла до редакції: 20.08.2025
Прийнято до друку: 17.09.2025